

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13.04.2005, sp. zn. 8 To 27/2005, ECLI:CZ:VSPH:2005:8.TO.27.2005.1

Číslo: 34/2007

Právní věta: Opatří-li si obžalovaný loupeží platební kartu se záměrem vybrat jejím prostřednictvím peníze z účtu, jde o jednočinný souběh trestných činů loupeže podle § 234 tr. zák. a trestného činu neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. Následný výběr peněz z účtu prostřednictvím platební karty není samostatným skutkem a tedy dalším trestným činem, neboť jde o fázi dokončení (ukončení) stále jednoho a téhož skutku kvalifikovaného jako trestný čin loupeže.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 13.04.2005

Spisová značka: 8 To 27/2005

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Loupež, Neoprávněné držení platební karty, Souběh trestných činů

Předpisy: § 234 tr. zák.
§ 249b tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. 46 T 17/2004, a to ve výroku o vině ad II. trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák., ve výroku o vině ad III. trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činem neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák., dále ve výroku o vině ad IV. trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. a ve výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody, a ve věci znovu rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

I.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. 46 T 17/2004, byl obžalovaný F. D. uznán vinným dvěma trestnými činy vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák., dále pokračujícím trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., dílem dokonaným a dílem ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., dílem v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. Dále trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák., dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák.

Za to byl odsouzen podle § 219 odst. 2 za použití § 29 odst. 1, 2 a § 35 odst. 2 tr. zák. k výjimečnému souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvacet jedna roků. Současně byl zrušen výrok o trestu trestního příkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. 5. 2004, sp. zn. 6 T 65/2004, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Pro výkon trestu byl obžalovaný podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále mu byl podle § 57 odst. 1, 2 tr. zák. uložen trest vyhoštění na dobu neurčitou. Poškozenému JUDr. A. P. byla přiznána náhrada škody ve výši 1200 Kč.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obou trestných činů vraždy dopustil tak, že poté, co si v prostorách pošty v P. vytipoval poškozené, sledoval dne 10. 5. 2004 poškozeného K. U. do místa jeho bydliště, kde jej na chodbě domu fyzicky napadl a způsobil mu poranění hlavy, které vedlo ke smrti poškozeného, přičemž poškozenému odcizil částku nejméně 7200 Kč na hotovosti a různé písemnosti. Dne 10. 6. 2004 sledoval poškozeného Ing. Z. M. do místa jeho bydliště v P., kde jej v době mezi 17.30 - 19.00 hod napadl stejným způsobem a způsobil poranění hlavy a krčního obratle, která vedla ke smrti poškozeného, přičemž tomuto poškozenému odcizil částku 9498 Kč.

Trestného činu loupeže se podle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustil čtyřmi útoky, kdy opět sledoval poškozené z poštovních úřadů do místa jejich bydliště, kde je napadl a odcizil jim finanční prostředky a další věci. Tímto způsobem napadl dne 16. 2. 2004 poškozeného L. P., kterému odcizil částku 7000 Kč a doklady, poškozeného L. M., kterému odcizil nejméně 10 000 Kč na hotovosti a platební kartu. Obdobným způsobem napadl dne 8. 6. 2004 JUDr. A. P., kterému kromě odcizení částky 1200 Kč způsobil mj. komplikovanou zlomeninu horní čelisti a tříštivou zlomeninu jařmové kosti a nosních kostí, pohmoždění hlavy s oděrkami a krevním výronem v levé spánkové krajině, což si vyžádalo hospitalizaci a následnou dobu léčení nejméně do 2. 8. 2004. Posledního poškozeného M. V. sledoval při přebírání důchodu a dále ven mimo objekt pošty v úmyslu zmocnit se peněz, v dalším jednání mu však bylo zabráněno Policií ČR.

Trestného činu krádeže a pokusu krádeže se obžalovaný dopustil dvěma útoky, a to v době od 18.34 hod. dne 16. 2. 2004 do 7.36 hod. dne 17. 2. 2004, kdy se postupně pomocí platební karty a údajů PIN poškozeného L. P., které se zmocnil při loupeženém přepadení, snažil uskutečnit výběry různých částek z bankomatů, a to u bankomatu v P., kde vybral 800 Kč a postupně se pokusil vybrat dalších 2000 Kč, u bankomatu P., kde vybral 500 Kč a pokusil se vybrat dalších 7000 Kč, u bankomatu v P. se pokusil vybrat částku 400 Kč a u bankomatu u nádraží se pokusil vybrat 200 Kč. Dále tím, že dne 3. 3. 2004 se pomocí karty odcizené při přepadení poškozeného L. M. snažil uskutečnit výběry v bankomatu v P., kdy z částky 4500 Kč se mu podařilo vybrat pouze 3500 Kč, a u bankomatu se pokusil vybrat částku 11 000 Kč, přičemž se mu podařilo vybrat pouze 5000 Kč.

II.

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolání jak obžalovaný, tak městský státní zástupce v Praze.

Odvolání obžalovaného odůvodnil jeho obhájce JUDr. R. Ch. Odvolání směřuje proti výroku o vině oběma trestnými činy vraždy a proti výroku o trestu. Výslovně nenapadá ostatní výroky rozsudku. Odvolatel má za to, že nebylo prokázáno, že by poškozené chtěl usmrtit, ani to, že by s takovým následkem byl srozuměn. Uložený trest pokládá za nepřiměřeně přísný a navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Odvolání státního zástupce bylo podáno jak v neprospěch obžalovaného, tak v jeho prospěch. V bodě II. napadeného rozsudku má za to, že jednání obžalovaného mělo být kvalifikováno také podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., neboť obžalovaný se trestného činu vraždy dopustil opětovně. Připomíná, že při této kvalifikaci není podstatné, kdy došlo k faktické smrti prvního z poškozených.

Dále v písemném vyhotovení odvolání nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že trestný čin loupeže uvedený pod bodem III./2 je spáchán v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. Připomíná platnou judikaturu, podle které při rozhodování o trestném činu podle § 249b tr. zák. se naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu nevnímá pouze jako okamžik zmocnění se platební karty, nýbrž i manipulace s touto kartou. Závěr soudu, že skutková podstata tohoto trestného činu je naplněna pouhým zmocněním se platební karty při loupeži, není správný. Na tuto nesprávnou úvahu pak navazuje i nesoulad, kdy soud z důvodu, že o trestném činu podle § 249b tr. zák. bylo rozhodnuto výše zmíněným trestním příkazem, tuto kvalifikaci pouze vypouští. Soud zaměňuje pojem trestný čin a skutek. Za této situace nelze akceptovat právní kvalifikaci užitou v bodě III./2, kdy kromě trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. měl obžalovaný současně naplnit v jednočinném souběhu i skutkovou podstatu trestného činu neoprávněného užívání platební karty podle § 249b tr. zák. Intervenující státní zástupkyně tento návrh modifikovala tím, že uvedla, že závěr soudu o jednočinném souběhu trestného činu loupeže a neoprávněného držení platební karty pokládá za správný. Navrhla pouze doplnit u poškozeného L. P. odcizení platební karty.

III.

Vrchní soud v Praze přezkoumal napadený rozsudek a přezkoumal i postup řízení, které rozsudku předcházelo. Shledal, že obě odvolání jsou částečně důvodná, i když z jiných důvodů, než uváděných.

Pochybení bylo shledáno v právním posouzení některých ze spáchaných skutků.

Pochybení v otázce právní kvalifikace bylo shledáno ve výroku o vině pod bodem II. napadeného rozsudku. Naprosto v souladu s námitkami státního zástupce má odvolací soud za to, že znak opětovnosti byl naplněn bez ohledu na to, zda první poškozený K. U. v době tohoto útoku ještě přežíval, či už byl mrtev. Rozhodující je doba spáchání jednotlivých „činů“, a nikoliv doba úmrtí oběti. Pojem opětovnosti by byl mimochodem naplněn i v případě přípravy nebo pokusu trestného činu vraždy.

Z tohoto důvodu odvolací soud v této části napadený rozsudek zrušil a rozhodl sám tak, že obžalovaného uznal vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. c), h) tr. zák., tedy jako trestný čin vraždy spáchaný opětovně a v úmyslu získat majetkový prospěch. Je totiž nepochybné, že i v tomto případě musel být obžalovaný se smrtí poškozeného srozuměn. Obě skutečnosti uvedené v odst. 2 písm. c) a h) § 219 tr. zák. podstatným způsobem zvyšují společenskou nebezpečnost jednání obžalovaného, a proto je užití kvalifikované skutkové podstaty i po materiální stránce plně odůvodněno.

Pochybení bylo shledáno také v právní kvalifikaci dalších skutků. Lze souhlasit se soudem prvního stupně, že se obžalovaný dopustil se shodným záměrem, shodným způsobem, v časově krátkém období a na stejných místech série čtyř přepadení starších mužů, kdy násilím získal peníze a další věci poškozených. Kvalifikace trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., dílem ve stadiu pokusu, je rozhodně na místě, protože zranění způsobené JUDr. A. P. je třeba označit za těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 89 odst. 7 písm. ch) tr. zák. Jedná se o závažné bolestivé poranění, které poškozeného na delší dobu omezovalo v běžném způsobu života. Tato skutečnost opět podstatným způsobem zvyšuje společenskou nebezpečnost jednání obžalovaného pro společnost, takže byl splněn i materiální znak nutný pro užití kvalifikované skutkové podstaty (viz § 88 odst. 1 tr. zák.). Vytipování poškozeného a jeho sledování s úmyslem jej napadnout a okrást lze rovněž pokládat za pokus trestného činu loupeže, byť obžalovaný ještě nezačal proti poškozenému uplatňovat násilí. Vyšší společenská nebezpečnost takového jednání, oproti přípravě trestného činu podle § 7 odst. 1 tr. zák., vyplývá v tomto případě jednak ze sériovosti páchaní útoků proti poškozeným a také ze specifické povahy trestného činu loupeže, kdy trestný čin je dokonán už

samotným působením násilí a nikoliv až zmocněním se věci poškozeného. Pokud však jde o další závěry soudu prvního stupně a státního zástupce, odvolací soud se s nimi neztotožňuje.

Trestného činu neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. se pachatel dopustí, podle doslovného znění tohoto zákonného ustanovení, tím, že si neoprávněně opatří nepřenosnou platební kartu jiného. Pokud jde o termín „opatření“ je třeba mít za to, že pokud se v rámci loupežného přepadení pachatel „zmocní“ platební karty jiného, je takové „zmocnění“ se „opatřením“ si platební karty ve smyslu § 249b tr. zák. Odvolací soud si je vědom toho, že existuje určitý rozpor mezi označením tohoto zákonného ustanovení a jeho obsahem (držení karty - opatření si karty). Je si rovněž vědom toho, že zákonodárce měl zřejmě v úmyslu postihnout jak „opatření“ platební karty jiného, tak její „držení“. Při popisu skutkové podstaty, ze kterého však musí soud vycházet, se zákonodárce zmiňuje pouze o „opatření“ platební karty. Pokud si tedy obžalovaný platební kartu opatřil loupeží, jedná se o jednočinný souběh trestného činu loupeže a trestného činu neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák.

Soud prvního stupně tedy správně dospěl k závěru, že se obžalovaný dopustil trestného činu loupeže v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněného držení platební karty. Tuto skutečnost však nepromítl do dalšího závěru, tj. zda trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. 5. 2004, sp. zn. 6 T 65/2004, nebylo o skutku (útku) proti poškozenému L. P. ze dne 16. 2. 2004 již (pravomocně) rozhodnuto.

Zmíněným trestním příkazem byl obžalovaný F. D. odsouzen za to, že dne 17. 2. 2004 při kontrole policií měl v držení platební kartu poškozeného L. P. Jednalo se samozřejmě o stejnou platební kartu, které se obžalovaný zmocnil při loupeži dne 16. 2. 2004. Pokud tedy byl obžalovaný odsouzen za to, že si „neoprávněně opatřil nepřenosnou platební kartu jiného“, jedná se o stejný skutek (útok), za který byl odsouzen v napadeném rozsudku pod bodem III. 1., neboť podle právní věty „proti jinému užil úsilí v úmyslu zmocnit se cizí věci“. Není pochyb o tom, že platební karta je věcí, byť nositelkou specifických vlastností, a že se jednalo o cizí věc, tedy o věc, která nenáležela obžalovanému.

Lze tedy uzavřít, že shora uvedeným trestním příkazem bylo rozhodnuto o dílčím útoku skutku, který je uveden v napadeném rozsudku ad III. a byl jako celek kvalifikován jako trestný čin loupeže, dílem dokonáný, dílem ve stadiu pokusu, v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněného držení platební karty. Podle § 12 odst. 12 tr. ř. se skutkem rozumí i dílčí útok pokračujícího trestného činu. V tomto případě trestného činu loupeže. Podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. nelze v trestním stíhání pokračovat, pokud dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem. V tomto případě se sice jedná pouze o dílčí útok, nic však nebrání tomu, aby tento útok byl posouzen jako samostatný skutek. Pravomocný trestní příkaz má přitom stejné účinky jako pravomocný rozsudek.

Za této situace pokládá odvolací soud za pochybení, pokud soud prvního stupně do výroku o vině ad III. pojal i útok proti poškozenému L. P., neboť o tomto skutku (útku) již bylo v jiném řízení pravomocně rozhodnuto.

Ze shora uvedených důvodů odvolací soud, po zrušení výroku o vině celým skutkem, trestní stíhání pro útok proti poškozenému L. P. zastavil podle § 257 odst. 1 písm. c) z důvodů § 223 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř.

Pokud jde o zbývající útoky trestného činu loupeže pod bodem III. napadeného rozsudku, nebylo shledáno žádné pochybení, a proto odvolací soud rozhodl znovu tak, že obžalovaného uznal těmito útoky za stejné právní kvalifikace vinným. Jak je uvedeno shora, v případě útoku proti poškozenému L. M. se jedná o jednočinný souběh s trestným činem neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák.

Výběry a pokusy o výběr obžalovaného z odcizených karet nepokládá odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, za samostatný skutek. Jedná se o majetkovou újmu, která má původ v trestném činu loupeže. Odcizení karet a přístupových kódů k účtům bylo pouze prostředkem k tomu, aby se zmocnil dalších peněz poškozených. Obžalovaný se pouze pokusil navýšit a realizovat výtěžek z loupeže, tj. doplnit hotovost, o kterou poškozené obral, o peníze, které neměli poškození u sebe, ale na účtu. Už v době, kdy karty poškozeným bral, byl veden myšlenkou na možný výběr jejich peněz z účtu. Jedná se vlastně o fázi dokončení (ukončení) stále jednoho a téhož skutku kvalifikovaného jako trestný čin loupeže. Z tohoto důvodu nemá odvolací soud tyto výběry za samostatný skutek a nepokládá je ani za trestný čin krádeže spáchaný v jednočinném souběhu s trestnými činy loupeže a neoprávněného držení platební karty. Protože se nejedná o samostatné skutky, nebylo ani nutno, po zrušení výroku o vině těmito trestnými činy, činit ve věci další rozhodnutí.

Dále vrchní soud odůvodnil svůj postup při rozhodování o trestu a o náhradě škody.